

1. astekipe en krem zin zε.in zε baj
2. mēn vrmt istē blumē g5.n gite
3. tē.gəwō.rəλ en te.gəwōrdəλ spmzē ale.anoλ mōr. mitmesinēs
4. spō.jē islastēλ warēk (als men drie steken neemt, heet het werk sprte)
5. opasXip kre.gzē bəsximəlt brō.t
6. dē tmērman htēnsplmtēr mznē vijēr
7. dē sXpēr lēktē zēn līpē of
8. mdi fēbrik isniks te zin
9. kum hir kē.int kum
10. — grvons vir glō.zē bir - glōsis
11. brayjōns twēj kilomōrē (ouderwets firpont) - krieken onbekend - kri.kis zou het verkleinwoord zijn, als het gebruikt werd.
12. zē hēbē mīter vε.ivē dri kan wε.in opXēdrūjkē | opXzō.pē is platter |
13. hē.i drē.igdemē of mē.in mītēn knāpēl
14. ikhēp sēn kni gēzi.n
15. vastēnō.vēnt wōrni fō.l mē.r gēvīrt
16. ik bm blē.i dadik mīt hēli ni mē.gēgō.n bm
17. ik hēdet of hētniXēdō.n hō.r vrmt
18. vi hētēt Xēdō.n - dēge.an didō.r ankumt
19. spm - spmēwēbē - rō.gēbōl en rō.vēsōl (dit gezegd van het haar van een kind, dat niet netjes zit)
20. pēt - mātS - baj - bēnō.uwt — - va.i - padēstul - hēX - kīkēr - ka'pēl
21. di kē.r.l mōktē dē hē.lē wē.rēlt antfēXtē
22. iksajē krōltis Xē.vē
23. ējēlant lōtfō.l o.uwē sXē.vēpē slō.pē | slō.pē = slepen |
24. hē.i izēnkēr gēbē.tē
25. grfme.in en grme.in twē.j brē.vjēstē.anē - brē.vjēr - dē brītstē
26. dastanbē.lt stō.tō.r nīmē.r
27. di man hētēn en hēdēn lē.vē azēn grō.tē en grō.tē hē.r
28. dē dy.vēl is nit mdēn hē.mēl gēblē.vē | vō.r dēn dy.vēlnit | ly.sifērs |
29. dēsXō.lks.indēr zē.in mītēmē.stēr nōrdē zē.vj gēwīst
30. ikan tōX nikumē vardaklō.r bm
31. dē bīstē drūjkē grō.X lē.inmē.l
32. hē.i kani Xō.n warēkē - hē.i hēt pē.in mdē kē.v.l
33. stīkīzēnstē.vēl mdē bē.vēzēm
34. nē.vjē mītē kē.ēgēls wōrtēr nīmē.ēr gēspālt en gēspē.lt
35. hē.vjē ikhēpāl twē.vj kē.r nō.r jē gēsXrō.uwt (huilen is ook sXrō.uwē)
36. di pē.r isni rē.ip dō.r en dēr zitnōgēn wītēpīt m
37. zēzē.in wēX nōrtlant
38. zē hētām ē.rst sēngēlt of sētē hēlēpē opmō.kē
39. hē.i zālet nō.twē.it brējē
40. zīs dē hēlēfandēro.vēm en rō.vēm kwē.it (kwit in Elst wordt beweerd)
41. dēmān mōtsēnvō.u bēsXā.rēmē | wē.if is plat - etwē.if |
42. mdē sXēldē zwēmē isXēvō.rlēk
43. hē.i hēt fō.lpro.ts umdatī sta.rēk en starēkīs
44. wē.i mōtēdō.r dē hēlēfan hēbē en jēli dē āndērē hēlēf
45. hēlp is dābēt opbō.rē
46. onzē mētsēlō.r isovēt as mōdēr
47. zēsprījē umētōwē.itst omētōwēmē ook wē zālē du.n wi. et wētst kansprījē | en wēdījsXap |
48. dē kwe.v.kēr zaldēm hō.m grīfēlē
49. du ē.rs en dūdē.rs et rō.v.m is dīX | lē.v.ykē zījn dē blīndēn |
50. et bēgmtē lē.vjē vō.rdē kērēk
51. bēdēsprā.v.i - kīkērdrīl - vēsprā.vjē - cētsprā.vjē - rōnt klēpē - cētbre.vjē - klō.r mō.kē - mēst strōjē en bōtērum smē.v.rē | snīXī = sneetje brood |
52. di vō.v hētēr hō.r lō.tē knīpē
53. zē.in vō.dēr hētām zēsjo.r lay nāsXō.l lō.tē gō.n
54. ik hēbetām ofXērō.vjē om zō.v lō.t layzēt wō.tēr tē gō.n
55. vō.lē vē.rzē zījēnīfō.l mde.zē strē.k
56. ē.rdē pōtē zē.inī fō.l wē.rē
57. dē — stōt bē.i dēnō.vē - dēn hē.rē (verondersteld dat het woord sXī.tlat is, maar er niet geheel zeker van)
58. mē.rē ist en izēt nōX tē kō.ut omte kē.tsēlē
59. di kē.rs grīftēn gut līX wō.r
60. hē.i trōkēt pē.rē onzēn start
61. mdītē.it kwō.mē jāli. hīr i.dērvō.r nō.r dē kārēmēs
62. dē dō.mēni. zē.j dādōnzēn lī.vēn hē.r vōlmōkt is | dē pō.tēr |
63. jēzāX mōwēl mōr jēzē.i nīks tē.gēmē
64. dē zwō.lēvē zālē gō.uw tērdXkumē | en zwō.lēf |
65. gō.vjē vandō.X nīkō.rē
66. ē.vēstēzōk XrōX kō.s
67. zēn mō.vētēr is kēpōt - hē.i kēni wē.vjēr omdatī wēXzēzakt is (een schip voortgedreven door een motor = en mō.vētēr) | lēgē = liggen |
68. tīzēn wārēmē dāXwīst en tīzēn zāXtē vō.vēt
69. dat jōXī lō.pt opsen blō.tē pō.tē
70. dēr zītēn bārst mdē kan ook dē kan is Xēbārstē
71. ikwō.v dākēn brīfan dē brī.vēbāstēlēr krē.vēX | gevraagd : istēpōst tēral gēwē.v.st |
72. mēn hart dūmzē.v.r | ikhēpē.in an mēn hat |
73. mītsākē dwardsdrāvērs kankni omgō.n | ē.igē-wē.izē |
74. nō sXūftē.it spānē wēt pē.vrēt vōr dē nēijē kār
75. ikhēbēn bītjī kō.rs al van vardēmīdēX
76. dē jūv vāndē kō.nm izok soldō.t Xēwīst
77. wētjī gmwō.gēmō.kēr tē wō.nē - ēmbō.X
78. dēvō.zē hēbē layē dō.rēns
79. ikXēlō.f en Xlō.ftrēn vō.wō.r fan ook nīksfan
80. tksē.int wās dō.vt vardazēt kōnē dō.pē bētēr : vardazēt Xēdōpt hādē
81. zēn o.gē enzēn vō.rē lō.pē | zēnō.gē trō.nē |
82. dērdōXtērtī is mīdānmantjī nōrēt bōsXēgō.n umbrō.mē tēplākē
83. dērvēn spōrt fandīlē.v.r
84. hē.i sXrē.uwēdē hārēt | sXrā.uwēdē |
85. dē mīnsē hēbē nīks lī.vēr asXēlt en gut | dē

- mmse zoXte niks anders | de ra.kidum | ook tis
dimmse nriksanders dan umde hep tødun
86. darmont is drøX fandøders
87. di. weX løpt krum tizen umweX dørhe.n ook
tizen he.le.intum dørhe.n
88. rkoXt vo.r.t kle.inø juXi ook de kle.inø juv en
trumæXi | æntrumæti voor koekjes |
89. de ge.itembuk isdo.t Xøgo.n dørdati en korst
mdøke.l gøkre.gø het | slikø = slikken |
90. zøn ver.si was kort mør. kraXtøX
91. tizet bestø ætøzøn | mdøXø.dy.w |
92. ønsXøter mæt Xut kanø mriø | en jø.gør |
93. zø.kis nomen hu.t
94. ikwit (øt) nit wø.r.ikam mæt Xø.n zø.kø
95. en kø.uwe kelder is Xut farøt bir | frisø |
96. ikmøst ku.jøblut drøkø umantø starøø en
starøø | en øsøhø.si |
97. ik mæt ørst øtfu.jør øptø de.r.l krøø.yjø | døstal |
98. mænbru.r en brø.r wasmyj
99. dømeløkbur gø.døns.int | di meløkbur hødøn
hø.p klantø |
100. di. karømeløk is dan en zy.r - sty.r.tam dørmø.r.j
vørum
101. wø.i zø.uwø dipat drixøt kanø gø.jø møy.r | wø
gø.øjø |
102. dør valt niks øpam tø zøgø - a) hø.i izøn jø.ntjø
søky.r - b) tizen søky.r warki
103. hø.i komøt nø.r.t Xm møy.tølo.t
104. mitø.løjø zø.inøder barøgø di vy.rspygø - spøø.ygø
= grote hoeveelheden speeksel verwijderen -
tafø = kleine hoeveelheden speeksel verwijderen
105. darøvi en darøfjø dørøp tø douwø
106. m bo.m høbøzø ønstak fundø brøX øfXøvø.rø
107. jø mæt øns falø ook dønepø iskumø kø.ikø (øn
nøps = een veulen - øn nepøi = een veulentje
(gezegd in Amerongen en Leersum)
108. hø.i is øtølvø gøkumø midøn gujø portømønø-
ook midøn kwak Xølt
109. di. dør is fan bø.køhø.ut (Xømøkt) (laatstø woord
wordt overbodig gevonden) | øn bøk |
110. øngøtrø.uwt vrømø mæt køenønø.jø
111. ik hep ook ikøp hi.r grasXøzø.t mørtwas Xm gut
sø.t
112. dø brøuwø zø.it dat nøX tø dyr is um tø bøuwø
113. bøkø - ik bøk - jø.i bakt - hø.i bakt - bakti - wø.i
bakø - ik baktø - jø.i baktø - hø.i baktø - wø.i
baktø - wø.i høbø gøbakø
114. bijø - ik bi - jø.i bit - hø.i bit - wø.i bijø - bijø wø.i
- ikbø.j - ik hep Xøbø.jø - bø.jø zøli øk
115. tizen kle.intjø mørt izøn gujø | øn fe.in popøtjø =
een teer meisje |
116. jø kant hi.r ø.jør krø.igø øptømart | øn ø.j |
117. hø.i het Xøzø.it dati an mø.in zal døjøø
118. dø mø.it øf dø dinstmø.it zø.i dati gøle.ik hat
119. dør wø.rø vøifprø.izø
120. øndørdin ø.ik ook ø.k legø vøl sikøls ook ø.køls
121. twø.tøter zal dø.løk gø.n køkø - tkøktal
122. thø.øj isnoXrøn tis nøX mør pas Xømø.r.t øn
Xømø.t
123. majøns.zø møkøzø midøndø.jør vanønø.j | mr-
døn = met een |
124. dabumpi zaldø.r sløX kanø grøjø
125. dø pastø.rø het Xujø wø.in
126. øns ø.uwø høø.yø is øfXøbrant øf vøbrant
127. dø møk loptøet øt øø.yør vandø ku.j
128. dø køstø løø.yt - øn krøø.yø - twe.j krøø.yzø
129. dø bø.mø vandø krøø.ywø.gø bøø.ygø dør dar
dø zwørtø
130. dø twe.j døø.ytsørs kwø.mø nør øn nø bøø.ytø
131. zø høbønø m bønt øn bløuw gøslø.gø
132. dø sø.us izøn bi.tji dan - flø.uw
133. døsnø.u lø.it ørk
134. tis ønøø.uw Xøøø.jø dakjø gøzin hep | øn øø.uwøX-
hø.it |
135. ni.uwpo.r.t wør nøu øn høø.løni.uwøstøt
136. dun - ik dujøet - jø.i dudøt - hø.i dudøt - wø.i dunøt
- jøli dunøt - zøli dunøt - ik døjøet - jø.i døjøet -
hø.i døjøet - wø.i døjønøt - jøli døjønøt - zøli
døjønøt - døø.jiktøt - dø.dit mør - døjø zøli øt
mør
137. dø.pø - døjøjøkø - døjøbjø - dø soldø.tø
138. dør.sø - høi dør.s - høi dørstø - høi het Xødørst
139. bø.inø - ik bø.int - jø.i bø.int - hø.i bø.int - wø.i
bø.inø - jøli bø.inø - zø øn zø.i bø.inø - bø.inøti
- bønti - ik hep Xøbøndø
140. Locale landmaten : øn pø.røk = 20 rujø (=
maat voor tabaksgrond) (1 rujø is 12 voet) -
ømøragø = 600 rujø - øn båndø = 700 rujø
= 1 ha .- Bij tabaksverbouw gesproken van
ønhukø (dit heeft geen bepaalde grootte) -
Toponiem : dø tweø.j ti.n hønt = 2000 rujø
(naam van een uiterwaard)
141. Locale waternamen : dø rø.in - dø wø.tørnjø =
de Amerongse wetering - dø dø.tsløX = øfwø-
ringssløot langs de Wijkse dijk - dø tøXslø-
ten noorden v. d. Wijkse dijk - dø mælø is dø
naam van een wetering onder Leersum - dø zø.uwø
is dø naam van een laaggelegen weggetje waar-
van aan weerskanten een sløot ligt.

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is ø.mørnjø

De inwoners heten ø.mørnjøø

Geen bijnaam bekend. Van het aangrenzende Elst wordt gesproken als van krumelst omdat volgens de Amerongers vele Elsters kromme benen hebben, ook van krum ziklaX

Aantal inwoners op 1 jan. 1950 : lange tijd ± 2500 inw., laatste jaren vermeerderd tot 3000 inwoners.

Taaltoestand. Gedeelten van het dorp : øt dørøp - ø.vørbøøX - dø løkø.ik - gødeeltø van Elst, dat bij Amerongen høort : døn øj bij Zuilestein.

Onder de echte Amerongers wordt dialect gesproken, dat van Overberg verschilt van dat van het dorp. Beschaafd Nederlands wordt alleen gesproken door personen, die zich hier gevestigd hebben.

116	de kant bij u - het is de kant bij u	116	de kant bij u - het is de kant bij u
117	de kant bij u - het is de kant bij u	117	de kant bij u - het is de kant bij u
118	de kant bij u - het is de kant bij u	118	de kant bij u - het is de kant bij u
119	de kant bij u - het is de kant bij u	119	de kant bij u - het is de kant bij u
120	de kant bij u - het is de kant bij u	120	de kant bij u - het is de kant bij u
121	de kant bij u - het is de kant bij u	121	de kant bij u - het is de kant bij u
122	de kant bij u - het is de kant bij u	122	de kant bij u - het is de kant bij u
123	de kant bij u - het is de kant bij u	123	de kant bij u - het is de kant bij u
124	de kant bij u - het is de kant bij u	124	de kant bij u - het is de kant bij u
125	de kant bij u - het is de kant bij u	125	de kant bij u - het is de kant bij u
126	de kant bij u - het is de kant bij u	126	de kant bij u - het is de kant bij u
127	de kant bij u - het is de kant bij u	127	de kant bij u - het is de kant bij u
128	de kant bij u - het is de kant bij u	128	de kant bij u - het is de kant bij u
129	de kant bij u - het is de kant bij u	129	de kant bij u - het is de kant bij u
130	de kant bij u - het is de kant bij u	130	de kant bij u - het is de kant bij u
131	de kant bij u - het is de kant bij u	131	de kant bij u - het is de kant bij u
132	de kant bij u - het is de kant bij u	132	de kant bij u - het is de kant bij u
133	de kant bij u - het is de kant bij u	133	de kant bij u - het is de kant bij u
134	de kant bij u - het is de kant bij u	134	de kant bij u - het is de kant bij u
135	de kant bij u - het is de kant bij u	135	de kant bij u - het is de kant bij u
136	de kant bij u - het is de kant bij u	136	de kant bij u - het is de kant bij u
137	de kant bij u - het is de kant bij u	137	de kant bij u - het is de kant bij u
138	de kant bij u - het is de kant bij u	138	de kant bij u - het is de kant bij u
139	de kant bij u - het is de kant bij u	139	de kant bij u - het is de kant bij u
140	de kant bij u - het is de kant bij u	140	de kant bij u - het is de kant bij u
141	de kant bij u - het is de kant bij u	141	de kant bij u - het is de kant bij u
142	de kant bij u - het is de kant bij u	142	de kant bij u - het is de kant bij u
143	de kant bij u - het is de kant bij u	143	de kant bij u - het is de kant bij u
144	de kant bij u - het is de kant bij u	144	de kant bij u - het is de kant bij u
145	de kant bij u - het is de kant bij u	145	de kant bij u - het is de kant bij u
146	de kant bij u - het is de kant bij u	146	de kant bij u - het is de kant bij u
147	de kant bij u - het is de kant bij u	147	de kant bij u - het is de kant bij u
148	de kant bij u - het is de kant bij u	148	de kant bij u - het is de kant bij u
149	de kant bij u - het is de kant bij u	149	de kant bij u - het is de kant bij u
150	de kant bij u - het is de kant bij u	150	de kant bij u - het is de kant bij u

Middelen van bestaan : tabaksteelt (deze nu in 1961 sterk achteruitgegaan) - landbouw + veeteelt (deze bestaat vnl. uit melkerij - enkele kaasboeren wonen langs dijk naar Wijk bij Duurstede). Er is in Amerongen een melkfabriek (behorend tot de Galak Condensed Milk Comp.) en een steenfabriek met 25 à 30 arb. Er zijn in Amerongen enkele pensions, maar het vreemdelingenverkeer is van minder belang dan bv. in Leersum.

Zegslieden : 1. B. van Ree-Wildeman ; 74 j. ; hier geb. ; drijft met haar zoons een exporthandel in eieren ; heeft hier altijd gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt Amerongens, maar kent het A. B. ook heel goed.

2. G. B. de Ridder ; 59 j. ; hier geb. ; boer ; heeft hier altijd gewoond ; V. van hier. M. van Maarsen ; spreekt gewoonlijk Amerongens.

3. Willem Vos ; 49 j. ; hier geb. ; onderwijzer ; heeft hier altijd gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt buiten de school Amerongens.